Biblioteca
Universității Iași

II B-3112

CU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ERIA

C

UMĂRUL

59

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

„DIN LUMEA LARGĂ"

DIRECȚ. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

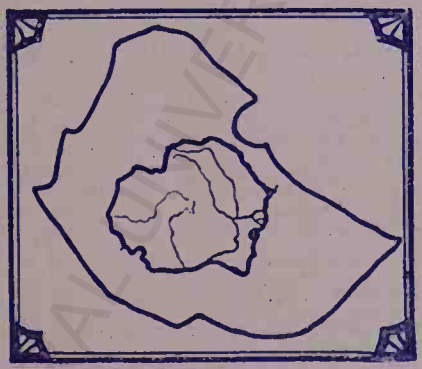

ABISINIA

DE

I SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din București

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ" BUCUREȘTI

Prețul Lei 8

„CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE“

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ŞTIINŢA PENTRU TOŢI“.

Nr.

1. **Cum era omul primitiv** de I. Simionescu*.
2. **Viaţa omului primitiv** de I. Simionescu.*
4. **Albinele** de T. A Bădărău.
8. **Furnicile** de T. A. Bădărău.
9. **Viaţa plantelor** de I. Simionescu*
10—11. **Pasteur** de C Motaş
13. **Telefonia fără fir** de Th. Lalescu
14. **Porumbeii mesageri** de V. Sadoveanu
15. **Planeta Marte** de Ion Paşa.
16. **Dela Omer la Einstein** de General Sc. Panaitescu.
17. **Cum vedem** de Dr. I. Glăvan.
18. **Razele X.** de Al. Cişman
19. **Omul dela Cucuteni** de I. Simionescu.
20. **Protozoarele** de I. Lepşi.
21. **Fulgerul şi trăsnetul** de C. G. Brădeţeanu.
22. **Nebuloasele gazoase** de M. E. Herovanu.
23. **Bacteriile folositoare** de I. Popu-Câmpeanu.
24. **Scrisori cereşti (Meteorite)** de I. Simionescu.
25. **Din istoricul electricităţii** de Stel. C. Ionescu.
26. **Mercur şi Venus** de C. Negoiţă.
27. **Reumatism şi arterioscleroza** de Dr. M. Câhănescu
28. **Oameni de iniţiativă** de Apostol D. Culea.
29. **Henri Ford** de Ing. N. Ganea.
30. **Musca** de I. Mureşanu.
31. **Ciupercile** de I. Popu Câmpeanu.

Nr.

32. **Cifrele** de G. M. Lăzărescu.
33. **Animale de demult** de I. Simionescu
34. **Lămurirea potopului** de I. Simionescu
35. **Din viaţa oamenilor întreprinzători** de Apostol D. Culea.
36. **Societatea naţiunilor** de Artur Gorovei.
37. **Ficatul şi boalele lui** de Dr. M. Câhănescu.
38. **Electrochimia şi electroliza** de N. N. Botez.
39. **Noţiuni de electricitate** de Ing. Casetti.
40. **M. Berthelot** de Căpit. M. Zaman.
41. **Izvoare actuale de energie** de E. Severin.
42. **Goethe ca naturalist** de Prof. I. Simionescu.
43. **Viaţa'n munţi** de I. Simionescu.*
44. **Principii de biologie** de I. Simionescu.
45—46. **Fauna Mării Negre** de Băcescu. M. şi Căhăuşu S.*
47. **Vitaminele** de Dr. N. Gavrilescu
49. **Petrolul** de I. Simionescu.*
50. **Şoboleni şi şoareci** de Prof. Radu Vlădescu.
51. **Viaţa la Ecuator** de I. Simionescu.*
52. **Viaţa la tropice** de I. Simionescu.*
53. **E. Roux** de Prof. Dr. G. Marinescu.*
54. **Cutremurele** de I. Simionescu.*
55. **Cum birue viaţa** de Dr. Vasile Zaharescu.*
56. **Plante carnivore** de I. Popu-Câmpeanu*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.

1. **Ingrijirea păsărilor** de Rhor. C. Motaş.
2. **Despre tovărăşii** de Preot. C. Dron.
3. **Despre scarlatină** de Dr. I. Gheorghiu.
4. **Livada din sămburi** de O. Gheorghiu.

Nr.

7. **Morcovul şi alte legume** de P. Roziade.
8. **Sifilisul** de Dr. E. Gheorghiu.
10. **Votul obştesc** de A. Gorovei.
11. **Creşterea porcilor** de C. Ozeu.
14. **Pelagra** de Prof. V. Babeş.
15. **Alegerea seminţelor** de C Lacriţianu.

SERIA C. No. 59
CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
DIN LUMEA LARGĂ

20 IAN. 1936
ale 7968

ABISINIA

DE

I. SIMIONESCU
PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ", BUCUREȘTI
8167—935

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A APĂRUT:

CALENDARUL GOSPODARILOR

DELA SATE ŞI ORAŞE

A P A R E

De 16 ani în şir

Intocmit de

Prof. I. SIMIONESCU

A ajuns dorit şi căutat.

BOGAT ILUSTRAT ŞI CEL MAI IEFTIN

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Războiul dintre Italia și Abisinia e în toiu. Vrând nevrând atenția tuturora este zilnic îndreptată către acea regiune din Africa, unde se desfășoară luptă aprigă între două neamuri diferite de oameni, aparținând la două stări deosebite de civilizație.

Singura țară creștină, liberă, din Africa, deșteaptă interesul multora. Cunoscută mai mult din nume, prea puțin se știe la noi, dealtfel ca și aiurea, despre trecutul și însemnătatea ei economică.

Teama ca focul aţâţat la izvoarele Nilului să nu se întețească și să se lățească asupra Europei, încă nu de tot lecuită de pe urma ultimelor sdruncinări, mărește dorința de a afla ceva mai mult despre Abisinia.

Biblioteca „Cunoștințe folositoare" îndeplinind rolul unei enciclopedii, nu putea să nu corespundă nevoii simțită de a răspândi în mulțimea cetitorilor ei noțiuni sumare dar precise asupra țării, unde bubuie tunurile.

Cărticica aceasta nu este decât rezumatul ce-

lor aflate prin cetirea altor cărți, tot din fireasca curiozitate.

De altfel în literatura noastră există o minunată carte asupra Abisiniei, editată tot de *Cartea Românească*. Autorul ei, D-l *M. Țican-Rumano,* a avut deosebitul noroc de a vizita țara chiar în preajma războiului.

Cartea [1]) cuprinde însă prețioase impresiuni personale de călătorie redate în chip viu, colorat, plăcut la cetit.

Cărțulia de față este mai mult informativă, la fel cu toate acele cuprinse în Seria C din „Cunoștințe folositoare".

Prin ea nu s'a urmărit decât ușurarea înțelegerii importantelor evenimente ce se petrec în Abisinia, cât și a problemelor internaționale legate de caracterele geografice ale ținutului unde se desfășoară războiul.

După toate probabilitățile, subiectul va mai fi de actualitate încă o bucată îndelungă de vreme.

---

1) **M. Țican-Rumano.** *Abisinia.* Editura Cartea Românească. Ed. II cu numeroase ilustrații, Lei 75.

ȚARA.

Așezarea. Abisinia se află în partea de răsărit a Africei, aproape de Marea Roșie și puțin mai la nord de ecuator. Are o suprafață, în granițele ei actuale, de peste un milion una sută mii de km², deci aproape de 4 ori suprafața României, și de 3 ori cât Italia.

Numărul locuitorilor e redus după socoteli cu totul apropiate la vre-o 10 milioane. Asta însamnă că populația e rară, cam 17 locuitori pe km², față de 64 cât sunt la noi sau 133 cât sunt în Italia.

E destul de mare ca întindere, însă e ca o cetățuie asediată din toate părțile. Mai de demult avea ieșire la mare. Azi e izolată. Intre ea și Marea Roșie ori Oceanul Indian se află colonii europenești.

Independența de până acum, Abisinia nu o datorește numai naturii terenului, cât și năzuinții mai multora de a pune stăpânire pe ea. Așa să lămurește și enervarea actuală a Angliei, față de gestul hotărît al Italiei de a pune picior măcar pe o parte din Abisinia, dacă nu pe toată.

Abisinia se găsește azi încercuită între colonii europenești.

Spre răsărit, dealungul coastei Mării Roșii se află Eritrea, colonie italiană, cu 120.000 km² și 500.000 locuitori. Acolo s'a concentrat Italia, acum, cea mai mare parte din trupe, iar în portul Massaua, capitala, e baza navală de descărcare a trupelor și a materialului de războiu.

Franța are și ea o porțiune din țărmul Mării Roșii. E Somalia franceză, cu o suprafață de vre-o 22.000 km., cam cât Dobrogea. Capitala Djibuti, e port, dar și capătul singurei linii ferate din partea locului ce duce în capitala Abisiniei.

Colonia franceză desparte Eritrea italiană, de Somalia-engleză, mult mai întinsă, mai mult de jumătate din țara noastră (176.000 km²).

Dealungul coastei Oceanului Indian. Italia are o altă colonie, Somalia italiană, cu capitala Mogadișu, cu o întindere mai mare decât stăpâna din Europa (aproape 500.000 km²). Toate aceste 4 colonii europenești trag brâu de izolare a Abisiniei, către mare.

Inspre vest, din toate părțile e mărginită de coloniile engleze: Sudanul-egiptean, Uganda, Kenia, numiri deosebite, dar care fac parte din puntea întinsă pe care Anglia, încetul cu încetul, a întregit'o dela coloniile ei din Sudul Africei și până 'n Egipet.

Aceasta este situația geografică a Abisiniei,

încercuită din toate părțile de puteri europe-

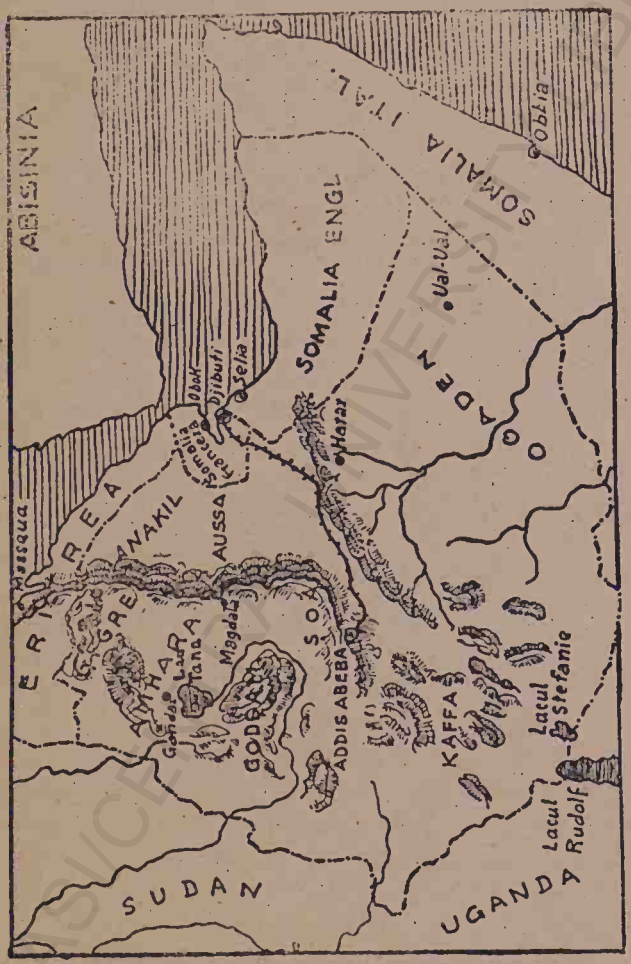

nești care-i poftesc bogățiile.

E bine de ştiut pentru a înţelege unele dedesupturi ale politicei internaţionale, care nu răsar în văzul tuturora.

Numele. Abisinienilor nu le prea place numele dat ţării lor de către europeni. Abisinia vine dela numele arab *Habesch,* „ţara amestecurilor". Egiptenii vechi o numeau Kuş, ţara Kuşiţilor, pe când grecii îi ziceau Ethiopia, ţara negrilor. Abisinienii ţin mai mult la această din urmă numire.

Marea groapă din Africa de răsărit. Ce e cu liniuţi dese e groapa. Ce e cu negru sunt lacurile sau Marea.

Relieful. Natura reliefului Abisiniei, a fost scăparea independenţii ei în mare parte până acum. E o cetate muntoasă de jur împrejur cu coaste repezi.

I se spune prin analogie: „Sviţera africană". Asămănarea însă nu constă decât doar într'atâta că pământul amblor ţări e ca un pumn muntos.

Pe când însă munţii Sviţerieni datoresc înălţimea lor încreţirii scoarţei terestre, sunt munţi de încreţire, înălţimile Abisiniei sunt urmarea unor groase revărsări de lavă cu podişuri până la 4620 m.

Abisinia se găseşte la capătul nordic al unui uriaş şanţ, săpat în continentul african, în lungul

ţărmului răsăritean. „Marea groapă africană" începe cam din Zanzibar, se lăţeşte în Abisinia şi se prelungeşte cu Marea Roşie până'n Asia Mică. Marea Moartă e capătul ei nordic. E zona lacurilor mari de pe fundul gropii (Tanganica, L. Rudolf etc.), dar şi a vulcanilor înalţi dela marginile ei (Kenia, Kilimandjaro). Pe fundul gropei din Abisinia, a fost cu putinţă să se aşeze şinele drumului de fer dela Addis-Abeba până la Djibuti.

Groapa desparte două podişuri înalte, de importanţă deosebită. Cel dela nord mai înalt formează adevărata Abisinie. La temelie podişul e format din aceleiaşi şisturi cristaline care constituesc continentul african aproape în întregime.

Peste ele vin aproape neştirbite din poziţia lor normală, orizontală, grezii şi calcaruri de vrâstă secundară, acoperite cu revărsări de lavă alternând cu cenuşă vulcanică întărită, groase de peste o mie de metri. Tăiat de văi adânci, prăpăstioase, în toate direcţiile, se lasă mai domol numai spre partea dinspre Sudan.

Acesta e *marele platou abisinian,* la marginea căruia spre groapa centrală se află Addis-Abeba capitala ţării, la înălţime de vre-o 2500 m.

A doua jumătate, sudică ,mai puţin înaltă, formată mai mult din granit, alcătueşte *marele* platou somalez, care se lasă prăvălatec, domol, spre coasta Oceanului indian.

Munţii nu sunt încreţiţi, cu piscuri semeţe. Sunt retezaţi spre vârf, cu podişuri, dar în

schimb sunt sculptaţi adânc de văi prăpăstioase prin care e greu de pătruns. Drumuri bătute aproape nu există. Circulaţia să face pe cărări, drumul caravanelor şi a catârilor.

Clima. Abisinia fiind aflată între ecvator şi tropicul cancerului clima ei este ecvatorială pe de margine, unde terenul este jos. In schimb sus pe podişuri, înălţimea mai astâmpără ceva din clima toridă.

Pe platourile înalte domnesc ploile ecvatoriale. Dela April până 'n Iunie e vremea ploilor mici; dela Iulie până 'n Septembre potop cade zilnic. Drumurile se desfundă, râurile curg năvalnic, cascade de ape cad de pe înălţimi. De aceia războaiele în Abisinia nu s'au dus decât în jumătatea de an dela Septembre până 'n April.

Atunci însă pentru european soarele e un duşman. Ziua bate fără milă. Europeanul trebue să ieie precauţiuni. Cu capul gol e periculos să mergi în plină bătaie a soarelui. Inălţimea cu aerul mai rărit, căldura, aduc osteneală repede, simţită chiar numai din mers.

Iată o întâmplare, care nu e rară, povestită de un membru al expediţii germane din 1906.

„La 19 Aprilie 1906 la amiază, am aşezat corturile lângă fortăreaţa Adi Caie, care se află în Eritrea, spre südest de Asmara. Dintr'odată se rădicară nori întunecoşi din toate părţile, îndreptându-se ca valuri ameninţătoare unii spre alţii; trăsnete şi fulgere încinseră cerul. Inainte de a prinde de veste, începu să cadă grindină peste noi. Intâiu boabele erau de mărime obiş-

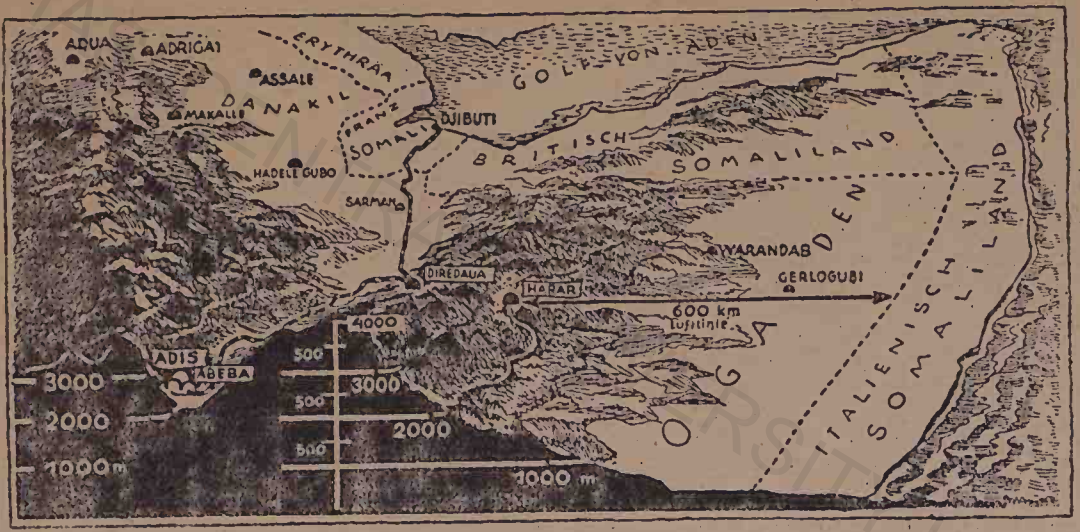

Relieful părții de NE a Abisiniei. Ce e alb sunt locurile joase; cu cât liniele sunt mai dese, cu atât locul e mai înalt. Partea neagră arată secțiunea în mijlocul pământului abisinian cu groapa în care e linia ferată.

nuită; după câteva minute începu o canonadă îngrozitoare. Ere un adevărat iad; tuna ca pe un câmp de bătălie. Ne puneam întrebarea dacă corturile vor resista la bombardarea cerească. Totul însă să petrecu fără nici o nenorocire. Grindina era neobișnuit de mare; un bob măsura: 35×25×22 mm. Când ploaia și grindina încetară, de odată auzim un sgomot asurzitor în aproape de lagărul nostru; era vuetul unui puhoi cari a luat naștere nici în jumătate de oră și acum se umflasă peste măsură. Cu iuțală nebună, căzând în cascade, să rostogoli în albia uscată mai înainte. Spre seară totul intră în liniște; doar iarba din albie era ceva umedă. Puhoiul pare că intrase în pământ".

Clima nu este aceiași peste tot întinsul regiunei. Spre țărmul mărei, în Eritreea și Țara Somalilor, domnește clima tropicală. In Massaua capitala Eritreei temperatura medie anuală e de 30°, unul din locurile cele mai calde de pe pământ. Față de ea, temperatura medie din Addis-Abeba de 15°, este rai. In schimb aici variația în 24 de ore este extrem de mare. La amiază căldura dogoritoare face să se ridice Termometrul la 50°; noaptea se scoboară și până la 8°.

Indigenul s'a aclimatizat la asemenea variații. Europeanul trebue să ieie precauțiuni și pentru căldură și pentru frig, caşi pentru puterea razelor ultraviolete aici mai puțin absorbite de aerul rarificat.

Râuri. Numai cunoscând natura cursurilor de apă îți poți da seamă despre unele precauțiuni

luate de Anglia. Cheia belşugului egiptean se află în Abisinia. Cine stăpâneşte această ţară de unde izvoreşte Nilul albastru, cel mai important afluent al Nilului, ar fi în măsură să reducă la mizerie Egiptul întreg.

In partea nordică a Abisiniei se găseşte lacul Tana, la înălţimea Ceahlăului (1700 m.). Din el isvoreşte Nilul-albastru, ce se uneşte la Karthum în Sudan, cu Nilul-alb venit mai dela sud. Să ştie că belşugul Egipetul provine din revărsarea Nilului, care aşterne peste luncă un mâl fertil. Plusul de apă îi vine din Nilul albastru, umflat în perioada ploilor, iar mâlul fertil nu este de cât cenuşa vulcanică răscolită de ploi de pe înălţimele Abisiniei şi dată în sama Nilului albastru care o rostogoleşte în părţile joase ale Egipetului. Dacă lacul Tana ar fi stăvilat, o mare cantitate din apa ce se revarsă din el ar fi oprită. Nilul-Albastru ar curge cu apă împuţinată, nu ar mai aduce revărsări, nici mâlul. Cultura bumbacului şi a orezului în Egipet ar fi compromisă. Iată tălmăcirea ameninţătoarelor concentrări de vase din partea Angliei, ca şi măsurile cari le a luat ea,. la Geneva, pentru ca să constrângă Italia să nu înainteze prea adânc în Abisinia. Dacă Italia ar pune stăpânire pe lacul Tana, ar fi stăpâna Egiptului.

In afară de Nilul-albastru din Abisinia curge în aceeaşi direcţie şi Atbara, pe când râurile care se scurg spre Somalia italiană şi engleză, cele mai multe pier, supte de nisip, înainte de a ajunge la mare.

ANIMALE ŞI PLANTE.

Atât relieful cât şi clima fac din Abisinia una din ţările cele mai bogate de pe lume.

Vegetaţia tropicală, bogată, puternică, să amestecă aici cu vegetaţia caracteristică bunăoară ţinuturilor noastre.

In privinţa varietăţiei vegetaţiei în raport cu clima şi cu înălţimea să deosebesc trei zone:

Până la 1600 m, vine zona numită *Kolla*, nesănătoasă, caldă, cu vegetaţie tropicală, bogată în sălbătăciuni.

Intre 1600—2600 m. este partea cea mai fructiferă, sănătoasă, populată cu plante tropicale dar şi cu cereale ca pe la noi. E zona cea mai locuită; locuitorii o numesc *Woina-dega*.

Mai sus de 2600 m. vine *Dega*, la început mănoasă, cu sămănături, dar mai sus cresc numai plante uscate, cu ţepi şi vânat mult.

Ceia ce dă Abisiniei importanţă este tocmai întâlnirea pe aceiaşi bucată de pământ a diferitelor plante folositoare, întâlnite aiurea în zone climaterice depărtate. Se cultivă orez, dar şi grâu, ovăz, orz ori porumb. Portocali şi lămâi, banane şi trestie de zahar, dar şi cartofi, patlăgele roşii,

varză ș. a. Arborașul ce dă cafeaua crește sălbatec în sud, în ținutul *Kaffa*, de unde s'a luat și numele. Cafeaua Mokka nu vine din Arabia, cum s'ar crede; pe coasta Arabiei este piața de desfacere a cafelei culeasă în Abisinia. Unul din articolele de preț din exportul acestei țări este cafeaua. In 1932 s'a exportat 20.000 tone de cafea.

Altă plantă importantă este bumbacul, măcar că nu e cultivat decât pentru trebuințele proprii.

Clima însă permite să se cultive pe lângă aceste 2 plante rentabile și altele după care se bat țările industriale cum ar fi arborele de cauciuc, pe lângă arborele de cacao, ceaiul.

Printre arbori podoaba Abisiniei este arborele uriaș Sykomore *(Ficus vasta)*, cari poate acoperi cu umbra sa un cerc având diametrul de 30 m. Sunt arbori ce pot ajunge adânci bătrâneţe; de aceia sunt sfinţiţi. In fiecare din cei mai bătrâni, credința abisiniană adăpostește câte o Sfântă Maria. Cine taie un sicomor e blestămat.

Mai sunt arbori ca niște candelabre din neamul Euforbiei, iar alții a căror rășină dă tămâia. Când arde lemnul unui asemenea arbore, într'un foc de stână, se umple văzduhul cu miros de tămâie.

Sunt plante fel de fel. In privința animalelor Abisinia este o adevărată menajerie.

Dintre animalele domestice Cămila e nelipsită pentru caravanele de prin părțile pustii; măgarul

și mai ales catârul este animalul de călărie și de poveri în părțile muntoase. Cel mai prețuit animal domestic este vita.

Vaca este mulsă numai de bărbați. Fiecare poartă câte un nume de alintare; poeții o cântă. Boul e animal de muncă și povară: la cărat, la plug, la treerat. De aceia bogăția cea mai de seamă a Abisiniei sunt cârdurile de vite. Numărul lor e atât de mare încât vin cam 8—9 de cap de locuitor. Al doilea articol de export după cafea, sunt peile și blănurile, aproape 9000 tone în 1933. Sunt și cârduri de oi, de capre, dar mai puține decât vitele. Printre celelalte animale de lângă casă cocoșul e în mare cinste. El vestește ziua. Pisicile au precădere asupra câinilor. Albinele roiesc sălbatice. Al treilea articol în rândul celor exportate este ceara de albine.

Cât privesc animalele sălbatice sunt puzderie. Stăpânul ținutului, temut, este Leul; chipul lui face parte din emblema țării. Un erou curajos e numit „Leul dela amiază", căci numai înfometat din cale afară leul are curaj să iasă ziua mare la pradă. Temut e leopardul; urât e Hiena; urmărit e Șacalul. In colo sunt elefanți, rinoceri, hipopotami, girafe, crocodili în ape, șerpi uriași în păduri. Prețuit este zibetul din cauza parfumului ca de mosc ce-l dau niște ghinduri dinspre coadă. Animale de tot soiul, sălbatece, sunt atât de numeroase în cât multe din credințele populare, din povești, sunt legate de ele.

BOGĂȚII SUBPĂMÂNTENE.

In jurul Abisiniei, din timpurile cel mai vechi s'au legat două taine.

Una a fost lămurită de englezul *Bruce* în veacul al 17-lea. El a descoperit izvoarele Nilului asupra cărora până atunci era nedumerire.

Alta se referea la aur. Abisinia trecea drept cea mai bogată din orient. Istoria veche este plină de legende în această privință. Egiptenii ca și străvechia Mesopotamie din fasa sumerică își aduceau aurul din Abisinia. Aurul era lesne cules din năsipul râurilor ce spălau lava.

In Evul mediu despre aurul abisinian nu se mai auzia nimic până ce începu contactul cu navigatorii europeni. Portughezii, cei dintâi au răspândit din nou vorbă despre fabuloasele bogății de aur ale Abisiniei. In timpurile din urmă să spunea că pe lângă aur să mai găsesc mari cantități de platină, ca și izvoare nesecate de petrol.

Pare-se însă că realitatea e departe de aceste svonuri. E adevărat că aur se află în aluviunile năsipului aurifer. El este însă în cantitate tot mai mică. Platină s'a găsit înspre marginea de

vest a țării, ca grăuncioare mici tot în aluviuni, însă în cantitate îndeajunsă spre a face o exploatare rentabilă.

Probabil tot frica de a nu periclita independența țării a făcut pe conducătorii ei să nu înlesnească nici căutarea științifică a țării pentru a stabili ce bogății și în ce cantitate sunt, nici exploatarea lor prin concesiuni date străinilor. Bogățiile rămân învăluite încă în amurgul necunoscutului.

Tot așa e și cu petrolul. Condițiunile stratigrafice în care se formează și să îngrămădește petrolul lipsesc în Abisinia. Un bun cunoscător al geologiei Abisiniei, *P. Lamare,* se îndoește asupra existenții din belșug a acestui prețios produs al subsolului. Că s'a găsit puțin în spre granița către Somalia engleză, aceasta nu poate îndreptăți generalizarea. Structura geologică a acestei părți din țară este cu totul alta decât a restului țării, acoperită cu groase revărsări de lavă.

Să știe că în preajma isbucnirii războiului italo-abisinian, mare vâlvă a făcut știrea că Negusul a concesionat unui consorțiu anglo-american, în fruntea căruia se afla *Rickett,* exploatarea petrolului și a metalelor prețioase. Cunoscătorul condițiunilor geologice din Abisinia, pomenit mai sus, încheie astfel în privința acestei concesiuni: „Din toate reiese clar, că afacerea *Rickett,* nu are un caracter industrial".

POPULAȚIUNEA.

Despre Abisinia adese să spune că este „Elveția africană" dar, adaugă marele geograf *Fr. Ratzel* „cea mai frumoasă țară din Africa". Apropierea cu Svițera nu se referă numai la relief, de și de origină deosebită. Apropierea să face și în ce privește populația. Tot așa după cum nu se poate vorbi de un popor elvețian, ci de o populație, formată din neamuri etnice deosebite, cuprinse în aceleași granițî, mai puțin să poate vorbi despre un popor abisinian, în sensul poporului român de aceeași origine, cu aceiași credință și limbă.

Abisinia e un mozaic etnic cu oameni deosebiți ca înfățișare, ca religie, ca limbă.

Din timpurile cele mai vechi a fost o țară de trecere. Din semințiile deosebite care au străbătut'o unele au rămas locului dând triburile felurite de azi.

Pătura băstinașă străbună pare că să trage din Egipet; a rămas mai mult sau mai puțin curată în Eritrea. Peste ea a invadat al doilea val de oameni, de neam hamit, cunoscuți azi sub numele de Kușiți; aceștia la rândul lor au fost

amestecați cu neamuri semitice: arabi, evrei. Ei au introdus cultura, scrisul.

Din amestecul celor două ultime valuri etnice a eșit rasa Amfara azi predominantă, care ar putea servi drept tip etnic abisinian. Represen-

Un «Ras» ca tipul abisinianului din neamul Amfara.

tanții acestei rase ocupă funcțiunile înalte, sunt conducători militari; mai toți sunt creștini.

Abisinianul din acest tip este bine închegat, înalt. Are piele arămie, când mai albă, când ca șocolata. Nu li se poate însă aduce abisinienilor o obijduire mai mare decât dacă li se spune că sunt *negri*, asemenea cu populația din interiorul Africei. E dreptul; caracterele nu sunt aceleași.

Dacă au buzele umflate, gura nu e dată înainte. Au păr mare creț dar o privire pătrunzătoare, frunte înaltă nu teșită și nas drept ori acvilin. Poartă în ei multe din caracterele arabilor.

Un alt tip venit din Asia de sud-vest este *Galla* răspândit în jurul lacului Tana. Azi ei sunt întinși și în părțile de răsărit în spre Somalia, în provincia Ogaden citată atât de des azi. Prin amestec au căpătat caracter negroid, mai ales că ei se ocupau mai mult cu comerțul de Sclavi, cu care s'au amestecat. Sunt voinici ca statură, dar au pielea mai neagră, părul creț mai lung și nasul turtit.

Intre aceste două tipuri sunt altele multe, căci în Abisinia mai mult decât ori unde amestecul de rase este și azi în activitate intensă. In familii poate intra copii nelegitimi ai soțului, după cum soția în lipsa bărbatului, poate avea copii recunoscuți ca făcând parte din familie; un negru chiar poate să se însoare cu o abisiniană dacă iea religia creștină. Din toate acestea și altele, se vede că nu există îngrădire pentru a se ține o rasă curată.

Nici limba nu este aceiași, nici religia. Abisinienii din regiunea Tigre vorbesc limba semitică; limba kușită e vorbită de cei din regiunea lacului Tana; alte triburi au limba hamită.

Și Religiunile sunt variate. Păgânismul străbun s'a mai păstrat. Sunt abisinieni evrei, dar nu evrei ca rasă ci hamiți convertiți la iudaism din timpuri străvechi. Sunt răslețiți în grupe

restrânse. Există mahomedani, trecuți la mahomedanism și din nevoi economice. Se citează triburi care au emigrat în Eritrea, regiune asămănătoare ca climă cu Arabia. Cămila aici este animalul domestic cel mai răspândit.

Carnea de cămilă însă e oprită pentru creștini. Creștinii emigrați în Eritrea au devenit mahomedani, numai ca să poată să se hrănească cu carne de cămilă. Au păstrat însă în vorbirea lor numele lui Isus.

Religia de stat e cea creștină și anume ortodoxă. Ortodoxismul abisinian este vechiu; datează din veacul al 4-lea (326), un an după marele Sinod dela Nicea, pe vremea lui Contantin. Creștinismul a trecut la abisinieni sub forma coptă, care recunoaște numai dumnezeescul în Hristos, nu și omenescul.

Până azi a rămas biserica abisiniană sub forma aceasta veche, iar Patriarhul stă în Alexandria. In veacul al 6-lea creștinismul deveni religie de stat. De atunci datează traducerea Bibliei în limba etiopică, aceasta fiind și azi limba serviciului în biserică, măcar că nu o înțeleg nici preoții, care pot numai să o citească din cărțile sfinte. Oricine vrea poate ajunge preot, trecând întâi prin stadiul de Diacon. Nu i se cere decât să știe crezul în limba etiopiană și să se însoare înainte de a fi preot. După aceea nu se mai poate însura. Sunt mulți preoți și mai mulți călugări, care trăesc după normele lui Pachomius. Cea mai mare mânăstire, dela Debra-Damo are

300 de călugări. Sunt și mânăstiri de călugărițe.

Biserica nu este întotdeauna o clădire impunătoare, ci mai mult un templu așezat de regulă pe o înălțime și înconjurată de arbori. Are 4 uși la cele 4 capete ale Crucii. In interior se găsesc icoane mai mult de ale Maicii Domnului, de îngeri dar și de draci. Dintre Sfinți, Sf. Gheorghe e mai în vază, omorând balaurul, mai întotdauna un crocodil, atât de urât de abisinieni.

Au cultul moaștelor, foarte numeroase. Abisinianul creștin nu se deosebește de cel de altă religie decât printr'o sfoară albastră ce o poartă la gât.

Marea majoritate a abisinienilor sunt sedentari; prea puțini sunt nomazi. Să hrănesc cu carne crudă de vită. Numai mahomedanii o ferb. Băutura obișnuită este un fel de bere, pregătită de femei. Pe lângă carne, folosesc mult pânea făcută dintr'un soiu de mei (Poa), numit taff. „După cum s'a exprimat un englez care a stat mult în țară, pânea are gustul rămas din mestecarea unei ciuperci acre" (Littmann). Mănâncă odată 'n zi, după amiază. Casele sunt puțin îngrijite. Chiar de sunt făcute din piatră, sunt acoperite cu frunzar și au forma rotundă; aduc aminte de casele negrilor din interiorul Africei.

Din cauză că se hrănesc cu carne crudă, 90% dintre ei se îmbolnăvesc de cordea. Noroc că natura s'a îngrijit de leac. Există un copac din neamul trandafirului, din ale cărui flori se face un ceai lecuitor. Acest leac este cunoscut de altfel și în farmacia europeană.

In colo viaţa este dusă destul de primitiv. Agricultura stă aproape ca pe vremea egiptenilor. Plugul de lemn la vârf cu o bucăţică de fer este cel mai folosit. Noroc că pământul e darnic. Prin unele locuri se fac şi două recolte pe an. In afară de agricultură, vânătoare şi creşterea vi-

Un «Abuna», mare faţă bisericească de neam «copt».

telor, cu alte îndeletniciri nu se prea ocupă abisinianul. Industria mare aproape lipseşte. Industria mică este redusă la meşteşuguri restrânse, la facerea de juvaericale din aramă ori aur. Dubitul şi coloratul pieilor este industria cea mai răspândită.

Despre şosele aproape nu se ştie ce sunt. Dacă n'ar fi linia ferată ce leagă capitala Addis-Abeba cu portul Djibuti, din colonia franceză, Abisinia ar fi izolată azi ca şi mai de mult. Trenul trebue să urce. Cei 800 km. se fac abia în trei zile, căci noaptea trenul este oprit în staţii.

Atât patriarhul din Alexandria, cât şi Abuna, reprezentantul său din Abisinia, tot de neam copt, joacă adesa ori mare rol chiar în unelrile politice, ca şi şeful călugărilor, care e abisinian. De altfel ca şi pe vremea evului mediu în Europa, în Abisinia preoţii şi călugării au o mare înrâurire politică chiar asupra împăratului.

In ce priveşte practica religioasă, posturile au o mare importanţă şi sunt ţinute cu stricteţă. Creştinii postesc mercurea şi vinerea, iar Postul mare ţine şi la ei 40 de zile. Lăsata secului se serbează ca şi la noi, cu belşug de mâncări.

Sunt multe posturi; ţin abisinianii şi multe sărbători. Aproape în fiecare lună e sărbătoarea unui sfânt mai de seamă. Mare serbare e sfârşitul sezonului de ploi, la începutul lui Noembre. Atunci cad şi sărbările anului nou.

Abisinianul e răbdător. Deşi la sărbări mănâncă până ce nu mai poate, când e nevoe, la răsboiu, să mulţumeşte ziua toată cu o mână de făină sau de mazăre.

Femeile, ca pretutindeni, muncesc de zor. Ele urmează pe bărbat în răsboiu, caşi la câmp.

Un italian scrie despre ele:

„După ce au mers în nisip lung drum, sub bătaia soarelui tropical, încărcate și cu uneltele de gospodărie, petrecură noaptea în cântece, sfărmând boabele de grâu între 2 pietre, spre a pregăti pânea. Sunt naturi bune și vesele, care fac bucuria lagărului, îndeamnă pe soldați la lupte, le leagă rănile, îngrijesc de morți și arată curaj în toate".

Războinici cum sunt își fabrică singuri azi pumnalele și săbiele. Sulița e arma cea mai obișnuită, iar ca apărare să folosesc de un scut făcut din pielea groasă de ipopotam. Sunt negustori iscusiți. Drept monedă folosesc și sarea, vechi monezi europenești din care mai obișnuite sunt talerii cu chipul împărătesei austriace Maria-Tereza.

DIN ISTORIA ABISINIEI.

Etiopia este o țară veche. Egiptenii aveau legături strânse cu ea. Cercetările arheologice din 1903, au dat peste ruinile unui măreț oraș, care dovedește o cultură înfloritoare încă din veacul al 7-lea înainte de Hristos. In jurul unor monolite uriașe de 30 m. înălțime, mai înalte decât acele egiptene, se rădicau palate mărețe, a căror temelii fură descoperite.

Inscripțiuni arată că în veacul 1 d. Hr. Abisinia era un puternic imperiu, care se întindea și dincolo de M. Roșie în Arabia. Cea mai strălucitoare eră e în veacul al 4-lea d. Hristos, după cum arată inscripții grecești și etiopiene. Intre titlurile regilor este și acela de stăpânitor al unor părți din Arabia.

După legendă, Regii Regilor, împărații abisinieni, se trag dela Solomon; el a avut cu Regina din Saba, ce l'a vizitat la Erusalim, un fiu Menelik, care a întemeiat dinastia împăraților abisinieni.

Cel dintâi contact al Abisiniei cu Europa fu în veacul al 16-lea, când portughezii dădură o mână de ajutor abisinienilor ca să-i scape de

Arabi, care puseseră stăpânire pe o mare parte din țară. Veacul al 18-lea și al 19-lea sunt pline numai de luptele regilor (Ras) între ei și cu Negusul (Împăratul).

Împărații mari ai Abisiniei sunt cei din veacul al 19-lea.

Sub Teodor al 4-lea (1855—1868) cunoaște Abisinia cea dintâi ciocnire serioasă cu europeenii.

La 1868 Anglia trimite o expediție ca să pedepsească pe abisinieni pentru o însultă adusă unor funcționari englezi. Au ajuns până la Magdala pe podiș. Au împresurat'o; au ocupat'o. Regele Teodor se sinucide. Englezii însă nu pot stăpâni ce au cucerit. Fug în fața climei neprielnice.

La 1869 Italia pune picior în Eritrea, după deschiderea canalului de Suez; la 1885 Massaua actualul port al Eritreei este ocupat. La 1889 Italienii stăpânesc Somalia. In acest chip Abisinia este izolată de mare.

După moartea lui Ion al 4-lea urmează marele rege Menelik, care ș'a mutat reședința la Addis-Abeba. A fost un rege cu voință de fier. Una din slăbiciunile Abisiniei, de demult ca și azi, sunt numeroșii „Rași", tot atâția regi pe porțiuni restrânse, stăpâni pe locuri și oameni, întocmai cum era în Europa pe timpul feudalității El învinse nesupunerea unor dintre ei, creând unitatea puterii lăuntrice.

Italia însă dorea să se mai întindă. De aice

conflictul nou, care se termină prin înfrângerea dela Adua (1896), de pe urma căreia Italia nu numai că recunoaşte independenţa Abisiniei, dar plăteşte şi o îndemnizare de 400.000 Lire.

Menelik impune astfel în interior, dar şi în afară. Puterile europene, au trimis reprezentanţi la curtea din Addis-Abeba. Din nefericire pe împărat îl păli damblaua în 1909, şi până la moarte (1913), haosul iarăşi se aşează peste Abisinia.

Urmă la conducerea ţării soţia sa, apoi un nepot, care însă părăsi tronul, spre a face loc fiicei lui Menelik. După moartea acesteia în 1930, urmă actualul împărat *Ras Tafari zis Hailé Selassié*. Spre deosebire de predecesorii săi împăratul acesta a făcut lungi călătorii prin Europa, a căutat să introducă măcar în capitală înlesnirile de viaţă europeneşti, după cum se poate ceti mai pe larg din impresiile de călătorie ale D-lui Tican-Rumano.

Prin introducerea obiceiurilor europeneşti, contrastul cu obiceiurile şi portul poporului de baştină să făcu şi mai bătător la ochi.

Bunăoară abisinianul soldat chiar îmbrăcat în haină soldăţească, europeană, umblă tot desculţ. Nu din sărăcie. S'a deprins aşa din moşi strămoşi. Ager la mers, prin moştenire dar şi adaptare, talpa piciorului s'a îngroşat ca o opincă. Nu simte nici ferbinţeala pământului, nici ţepii plantelor, nici tăiuşul ca de sticlă al cristalilor din lavă. Şi la fugă abisinianul e neîntrecut. Dacă e nevoe de o stafetă grabnică, un alergător cu

piciorul mai repede ajunge de cât un călăreț. De aceia în războiu este periculos.

Te pomenești cu el nici unde nu socoteai. Trenul circulă în Abisinia; în preajma războiului și aeroplanele sburau pe deasupra țării. Sclavia însă n'a fost înlăturată. Ori ce bogătaș are sclavii lui cumpărați. Târgurile de sclavi, e dreptul tot mai ascunse, persistă încă.

Pedepsele în războiu sunt acele medievale. Pe italienii prizonieri în luptele din 1896, îi castrau; indigenilor prinși că au dat ajutorul dușmanilor li s'au tăiat mâna dreaptă și piciorul stâng.

Asemenea contraste sunt numeroase în țara cu biserică ortodoxă oficială, dar încă cu jocuri păgânești în procesiunile religioase. De o parte civilizația care mijește, de altă trecutul depărtat păstrat în multe. O însușire însă e comună tuturora. Dorința de libertate. Pentru libertate s'au luptat în totdeauna și au biruit adesea.

* * *

Războiul de acum își are origina aparentă în așa numitul conflict dela Ual-Ual, în provincia Ogaden. O comisiune mixtă engleză-abisiniană pentru regularea granițelor, ajunge până la acest sat, important doar prin acea că are o fântână. Comisiunea găsește însă satul ocupat de soldați italieni, cari pretindeau că Ual-Ual face parte din Somalia italiană. Văzând că conflictul devine prea serios, englezii din comisiune se re-

trag. Rămân amenințători unii în fața altora soldații italieni și cei abisinieni. Ceea ce era de neînlăturat, s'a întâmplat. In după amiaza zilei de 4 Decembrie 1934, cele două armate s'au ciocnit. Au rămas peste 100 morți abisinieni și nu se știe câți italieni.

Să cunoaște urmarea. Concentrarea flotei și a armatei italiene în Eritrea dar și în Libia, colonia italiană la apus de Egipet. Deliberările dela Liga națiunilor. Inceputul înaintării italienilor. Reluarea orașului Adua unde s'a întâmplat dezastrul din 1896, ocuparea orașului Makalle și unul și altul însă abea la marginea adevăratului podiș.

Rezultatul final nu se poate prevesti. Cu toată înarmarea modernă a Italiei, natura aspră, clima care a alungat pe englezii victorioși, condițiunile naturale care trag în cumpănă în soarta unui războiu, aduc îndoială asupra unei repezi și ușoare cuceriri a Abisiniei, rămasă aproape 2000 de ani cetate naturală anevoe de cucerit. Față de greutățile războiului, tot mai mult prinde teren un gând de împăcăciune, din care să reiasă o mărire a coloniilor italiene și o Abisinie liberă, însă sub controlul și îndrumarea unor puteri europene din care Anglia nu va putea lipsi. Lacul Tana și Nilul-albastru sunt prea prețioase pentru stăpânirea Egipetului, spre a fi lăsat în stăpânirea sau măcar controlul unei puteri rivale.

CUPRINSUL

	Pag.
Introducere	3
Țara	5
Animale și plante	14
Bogății subpământene	17
Populațiunea	19
Din istoria Abisiniei	27

BIBLIOTECA UNIVERSITATII IAȘI

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

Reprezintă la noi începutul unei enciclopedii. Subiectele tratate sunt variate, multe de actualitate. Biblioteca face parte din mijloacele de cultură generală. Până acum au apărut peste 200 de numere.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.

16. **Creșterea păsărilor** de Prof. C. Motaș.
17. **Rătăciri bolșeviste** de Maior I. Mihai.
20. **Răsadnița și plantele din răsad** de V. Sadoveanu.
22. **Meșteșugul vopsitului cu buruieni** de Art. Gorovei.*
23. **Cum orbim** de Dr. G. Glăvan.
24. **Păstrarea cărnei de porc** de G. Gheorghiu
25. **Calul** de Prof. E. Udrischi.
27. **Cum trebue să ne hrănim** de E. Severin.
29. **Beția** de Dr. Emil Gheorghiu.
30. **Lămurirea Constituției** de Artur Gorovei.
33. **Mama și copilul** de Prof. M. Manicatide.*
36. **Omul și societatea** de Al. Giuglea
37. **Bucătăria sătencii** de Maria Gen: Dobrescu.*
38. **Sfecla de zahăr** de C. Lacriteanu.
39. **Ingrășarea pământului** de I. M. Dobrescu.
. **Friguri de baltă** de Dr. T. Dumitrescu.

Nr.

41. **Banul** de A. Giuglea.
42. **Sfaturi practice** de Ing. A. Schorr
43. **Lămurirea Calendarului** de A Giuglea.
44. **Conjunctivita granuloasă** de Dr Glăvan.
45. **Buruieni de leac** de A. Volanschi.
46. **Sfaturi casnice** de Maica Raluca
47. **Cultura tomatelor** de I. Isvoran.
48. **Rețete pentru gospodine** de Maica Raluca.
49. **Lingoarea** de Dr. I. Dumitrescu.
50. **Blenoragia sau sciatamentul** de Dr. N. Ioan.
51. **Practica agricolă** de A. Bejenariu.
52. **Apa de băut** de Dr. I. Bălteanu.
53. **Tifosul exantematic** de Tudor Dumitrescu.
54. **Boalele animalelor** de I. Popu Câmpeanu.
55. **Lucrări din pănușile de porumb** de Titus G. Minea.
56. **Cartofui** de I. Popu-Câmpeanu.
57. **Cum să trăim** de Dr. F. Grunfeld
58. **Lucrări din pae și sorg** de Titus G. Minea.

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ“.

Nr.

3. **Munții Apuseni** de M. David.
5. **Bucovina** de I. Simionescu.*
6. **Basarabia** de G. Năstase.
7. **Dobrogea** de C. Brătescu.
10. **Viața în adâncul mărilor** de C. Motaș.
11—12. **A. Șaguna** de I. Lupaș.
13. **Către Everest** de Prof. I. Simionescu
14. **Românii de peste Nistru** de V. Harea.*
15. **Lituania** de G. Năstase.
17. **Câmpia Transilvaniei** de I. Popu-Câmpeanu.
18. **Moldova** de I. Simionescu.
19. **Românii din Ungaria** de I. Georgescu.
20. **Jud. Turda Arieș** de I. Mureșeanu.
21 **Țara Hațegului** de Gavril Todica
22 **Spiru C. Haref** de I. Simionescu.
23. **Danemarca** de Magda D. Nicolaescu.
24. **N. Milescu în China** de I. Simionescu.
25. **Cetățile moldovenești de pe Nistru** de Apostol D. Culea.
26. **Românii din Bulgaria** de Em. Bucuța

Nr.

27. **Valea Jiului din Ardeal** de P. Hossu-Longin.
28. **Țara Bârsei** de N. Orghidan.
29. **Vechiul ținut al Sucevei** de V. Ciurea.
30. **Macedo-Românii** de Tache Papahagi.
31. **Românii din Banatul Jugoslav** de Pr Bizerea.
32. **Coasta de Azur** de I. Simionescu.
33. **Elveția** de Traian G. Zaharia.
34. **Maramureșul** de Gh Vornicu.
35. **Austria** de I. Simonescu.
36. **Belgia** de Traian G Zaharia.
37. **Afganistanul** de I. Simionescu.
38. **Anastasia Șaguna** de Dr. I Lupaș.
39. **Blajul** de Alex. Lupeanu-Melin.
40. **Marea Neagră** de Dr I. Lepși.
41. **Pe urmele lui Robison Crusoe** de I Simionescu.
42. **Din Norvegia** de I. Conea.
43. **Din vremea lui Ștefan cel Mare** de Gen. R. Rosetti.*
44. **Japonia** de I Simionescu.
45 **Olarul Savant** de I Simionescu.
46. **Intr'o mănăstire din Himalaya** de Mircea Eliade.*
47. **Dănilă Apostol** de N. P. Smochină.

„CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE"

Nr.

48. **Govora şi Călimăneşti** de I. Simionescu.*
49. **Sgârie norii New-Yorkului** de Petru Comarnescu.*
50. **Nicolae Bălcescu** de V. Sassu.*
51. **Ţara visurilor împietrite** (Egiptul) de Mircea Herovanu.*

Nr.

52. **Gh. I. Donici** de Gen. R. R. Rosetti*.
53. **A. Odobescu** de Al. Tzigara-Samurcaş.*
54. **Banatul** de Prof. Izverniceanu.*
55. **Ţara Zarandului** de G. Camber.*
56. **Iordache Golescu** de N. Bănescu*
57. **Bucureştii** de V. Mihăilescu.*
58. **Turismul** de Aurel Piţu.*
59. **Abisinia** de I. Simionescu.*

Seria D. „ŞTIINŢA APLICATĂ".

Nr.

1. **Fabricarea săpunului** de A. Schorr.
2. **Motorul Diesel** de Ing. Casetti.
3. **Industria Parfumului** de E Severin.
4.—5. **Aerul lichid** de Ilie Matei.
6. **Industria Azotului** de L. Caton.
7.—9. **Locomotiva** de Ing. Casetti.
10 **Aeroplanul** de Dr. V. Anastasiu.
11. **Baloane şi dirijabile** de C. Mihăilescu.
12. **Betonul armat** de Ing. N. Ganea.
13. **Gări şi trenuri** de G. Şiadbei.
15. **Aparat de Radiofonie** de Căpt. Dr. M Zapan.
16. **Tiparul** de Vasile Romanescu.
17. **Ce se scoate din cărbuni** de C. V. Gheorghiu.

Nr.

18. **Industria materiilor colorante** de G. A. Florea.
19. **Fotografia** de Căp. Dr. M. Zapan.
20. **Industria zahărului** de G. I. Baboianu.
21. **Şase montaje de radio** de Căp. Dr Zapan.
22. **Cinematografia** de Căp. M. Zapan
23. **Automobilul** de Căpit. de aviaţi M. Pantazi.
24 **Fabricarea sticlei** de G. A. Flore
25. **Gazele otrăvitoare** de Căp. Dr. M Zapan.
26. **Impăerea păsărilor** de N. C. Pă nescu.
27. **Legatul cărţilor** de I Caramalău
28. **Înnotul** de P. Epureanu.*
29. **Scoaterea petelor** de Victoria A Vetculescu.*

RĂSPÂNDIŢI

CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin eftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie Aduce foloase specialistului, dându-i noţiuni clare din alte domenii; procură cunoştinţe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de şcoală Biblioteca se adresează tuturor la ori ce vârstă căci e instructivă, educativă şi practică.

4361

11 FEB. 1935

CU IAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY